

Reforma zawierania małżeństw

Kategorie: Wydarzenia

Sposób udzielania ślubów w getcie odbiegał od zasad przedwojennych. W celu uporządkowania spraw związanych z rejestracją małżeństw oraz obowiązkiem prowadzenia ksiąg stanu cywilnego, ślubu mógł udzielać jedynie rabin oficjalnie wyznaczony przez [Kancelarię Rabinacką](#) (vide).

Nowożeńcy mieli obowiązek stawienia się w Referacie Ślubów z dowodami osobistymi. W getcie ogłaszano dwie zapowiedzi ślubne (przed wojną wymagano trzech), wieszając je na murach synagogi (w dokumentach widnieje adres Brzezińska 23) i w urzędzie. Przy braku sprzeciwu petenci po trzech tygodniach dostawali zezwolenie na zawarcie ślubu religijnego, którego udzielał jeden z 15 rabinów pracujących w powołanym przy Wydziale Stanu Cywilnego [Kolegium Rabinackim](#) (vide). Opłaty za ślub były wnoszone do Rabinatu jako instytucji należącej do Wydziałów Ewidencji Ludności, rabini zaś otrzymywali urzędnicze pensje. Po udzieleniu ślubu rabin umieszczał na drugiej stronie zezwolenia adnotację stanowiącą dla Referatu Ślubów potwierdzenie zawarcia małżeństwa. Po dopełnieniu tych wszystkich formalności ślub rejestrowano w Rejestrze Ślubów. Wobec tego, że ustawy norymberskie nie zezwalały na zawieranie wśród Żydów ślubów cywilnych, nie dochodziło do formalnej zmiany nazwiska żony, choć w dowodach i dokumentach meldunkowych małżonków stawiano pieczętki stwierdzające zawarcie ślubu: „Rituell verheiratet mit... am. Lt... Nr...”. Zwyczajowo jednak ta zasada była łamana i kobiety, które wyszły za mąż w getcie, używały nazwisk mężów. Jeśli ślub został uznany przez Wydział Stanu Cywilnego – dziecko zrodzone ze związku otrzymywało nazwisko ojca i takie dane wpisywano do księgi metrykalnej.

Po szperze (vide) we wrześniu 1942 r., kiedy to deportowano większość rabinów i rozwiązano Kolegium Rabinackie, zreformowano zasady zawierania małżeństw.

Jak zapisano w [Kronice](#) (vide): „Otóż Pan Prezes, po naradach z

osobami w tej dziedzinie kompetentnymi, decyduje się wziąć na siebie rolę kapłana i umożliwić nowożeńcom zawieranie legalnych, w sensie religii mojżeszowej, małżeństw”¹.

Udzielanie błogosławieństwa przez Rumkowskiego odbywało się w obecności urzędnika Wydziału Stanu Cywilnego (vide), który sporządzał akt ślubu. Zmienił się również sam obrzęd ślubu (vide [Ceremonia weselna](#)).

Ewa Wiatr

Przypisy

1. Kronika, t. 2, s. 563, 28.10.1942.

Źródła

Kronika, t. 2, s. 563, 28.10.1942; s. 595, 11.11.1942, s. 610-612, 18.11.1942.

Tagi

administracja żydowska system prawny w getcie życie religijne

Data aktualizacji: 29-01-2026

Data dodania: 04-09-2025